

prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud: Ig. Chiroșca)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secieru, V. Mihaila, Iu. Cotruță)
instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud: A. Cobăneanu, D. Mardari, M. Pitic)
instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secieru, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

DECIZIE

15 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală „Apă-Canal Strășeni” împotriva Marcelei Raiu cu privire la recuperarea prejudiciului material,

împotriva încheierii din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 1 noiembrie 2019, ÎM „Apă-Canal Strășeni” a depus cererea de chemare în judecată împotriva Marcelei Raiu cu privire la recuperarea prejudiciului material.

Prin hotărârea din 16 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central s-a admis acțiunea. S-a încasat de la Marcela Raiu în beneficiul ÎM „Apă-Canal Strășeni” prejudiciul material în sumă de 80 800 de lei.

Prin încheierea din 1 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central s-a corectat eroarea mecanică din dispozitivul hotărârii din 16 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central și s-a completat cu alin. (2) prin care: S-a încasat de la Marcela Raiu în beneficiul bugetului statului, taxa de stat de care a fost scutit reclamantul la depunerea acțiunii în sumă de 2 424 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 3 iulie 2020, Marcela Raiu a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Marcela Raiu și s-a menținut hotărârea din 16 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central și încheierea de corectare a erorii din 1 iulie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Prin încheierea din 26 mai 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat inadmisibil recursul declarat de Marcela Raiu și reprezentantul acesteia, avocatul Igor Isac.

La 11 octombrie 2021, prin intermediul poștei, Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina, împotriva deciziei din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală „Apă-Canal Strășeni” împotriva Marcelei Raiu cu privire la recuperarea prejudiciului material.

La 26 noiembrie 2021, Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina, a declarat recurs împotriva încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de revizuire.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea soluției nu a efectuat o examinare multilaterală a materialelor cauzei, făcând trimitere la prevederile art. 449 Cod de procedură civilă.

Totodată, a învederat că în calitate de probă, ce demonstrează că ÎM „Apă-Canal Strășeni” a fost prejudiciată cu suma de 80 800 de lei, intimatul a prezentat Raportul privind rezultatele inspectării financiare tematice la ÎM „Apă-Canal Strășeni”, efectuată de către inspectorul superior al Direcției inspectare financiară a întreprinderilor municipale orășenești, Vasile Grumeza și Prescripția privind lichidarea iregularităților constatate în cadrul inspectării financiare tematice emisă în urma raportului respectiv, semnată de către Directorul al Inspecției financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, Alexei Secrieru.

A afirmat că prescripția respectivă conține lista încălcărilor cadrului normativ, însă Marcela Raiu nu a fost identificată ca fiind persoana responsabilă de cauzarea prejudiciului în suma de 80 800 de lei. Mai mult ca atât, prescripția este adresată directorului ÎM „Apă-Canal Strășeni”, Constantin Costov, care era responsabil de lichidarea încălcărilor și neajunsurilor depistate.

A concluzionat că lipsește legătura de cauzalitate între acțiunile Marcelei Raiu și prejudiciul cauzat ÎM „Apă-Canal Strășeni”, ceea ce în cazul dat exclude existența răspunderii materiale depline a salariatului față de angajator.

A mai notat că aceste circumstanțe au dus la o altă încălcare a prevederilor Codului de procedură civilă, care s-a manifestat prin atragerea în proces a specialistului care nu avea dreptul să participe la judecarea cauzei, adică inspectorului superior al Direcției inspectare financiară a întreprinderilor municipale orășenești, Vasile Grumeza, care a efectuat inspectarea financiară tematică la ÎM „Apă-Canal Strășeni”.

De altfel, a considerat că odată ce Vasile Grumeza reprezintă poziția Inspecției financiare în procesul respectiv, este evident că acesta nu putea fi atras în calitate de specialist, funcția cărui constă în oferirea consultațiilor sau explicațiilor independente și imparțiale. În aceste circumstanțe instanța de judecată urmă să atragă Inspecția financiară în calitate de intervenient accesoriu, iar în calitate de specialist urma să fie atrasă persoana terță.

A mai indicat că s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă, afirmând că la 7 septembrie 2021 Marcela Raiu a depus plângerea penală la Procuratura Strășeni, prin care a solicitat atragerea la răspundere penală a specialistului audiat în cadrul procesului civil -

Vasile Grumeza, pentru faptul că a dat concluzia falsă în cadrul procesului civil intentat la cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Apă-Canal Strășeni” împotriva Marceliei Raiu cu privire la încasarea prejudiciului material, prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod Penal al Republicii Moldova, adică declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă.

A indicat că în plângerea respectivă a explicat că pe parcursul procesului a constatat că sumele cu care se consideră că ar fi prejudiciată întreprinderea, real, de fapt, se conține în datele evidenței contabile, operațiunile economice au avut loc, sunt documentate în modul prevăzut de legea contabilității și în acest sens a prezentat în cadrul procesului civil înscrisuri (bonuri și facturi fiscale) ce confirmă faptul că mijloacele bănești în suma de 80 800 de lei nu au fost însușiți ilegal de către ultima.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa participanților la proces la 23 noiembrie 2021, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 203, Vol. II), astfel, recursul declarat la 26 noiembrie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 11 octombrie 2021, prin intermediul poștei, Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, care prin încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca inadmisibilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că Curtea de Apel Chișinău corect a constatat inadmisibilitatea acesteia, or, temeiurile declarării revizuirii împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile de către legiuitor sunt specificate exhaustiv în art. 449 Cod de procedură civilă.

Colegiul învederează că întru argumentarea cererii de revizuire, Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina, a invocat ca temei de revizuire prevederile art. 449 lit. a), b) și c) Cod de procedură civilă.

În acest sens, Colegiul consideră întemeiată argumentarea instanței de revizuire prin care a relevat că art. 449 lit. a) Cod de procedură civilă, statuează ca temei pentru revizuire constatarea prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu pricina care se judecă se menționează că acest temei se referă la cazurile în care un judecător, grefier, martor, traducător sau unul dintre alți participanți la proces enumerați în art. 55, 59 Cod de procedură civilă, care au luat parte la judecarea cauzei civile, au fost condamnați printr-o sentință penală

irevocabilă pentru infracțiune în legătură cu judecarea cauzei civile, anterior examinate.

Or, în acest caz, forță probantă o are doar sentința irevocabilă, care să fie în legătură cu expunerea cauzei.

Astfel, prezentarea în instanța de revizuire numai a actelor de pornire a urmăririi penale sau de transmitere în privința unuia dintre subiecții menționați care se bănuiește sau se învinuiește că a comis o infracțiune în legătură cu judecarea cauzei, nu pot fi acceptate ca probă pentru constatarea circumstanțelor prevăzute de art. 449 lit. a) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, instanța de revizuire corect a menționat că faptul depunerii la 7 septembrie 2021 de către Marcela Raiu a plângerii penale la Procuratura Strășeni, prin care a solicitat atragerea la răspundere penală a specialistului audiat în cadrul procesului civil - Vasile Grumeza, nu constituie temei de admitere a cererii de revizuire.

Cu referire la temeiul prevăzut de art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, în speță, în cererea de revizuire, revizuenta nu a demonstrat faptul că nu a cunoscut despre circumstanțele invocate ulterior deciziei instanței de apel, or, aceasta își exprimă dezacordul cu soluțiile instanțelor de judecată, devenite definitive și irevocabile.

Mai mult, referitor la temeiul prevăzut de art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, întemeiat instanța a statuat că în speță nu s-a constatat că prin hotărârea supusă revizuirii, persoanei neatrase în proces, i-au fost încălcate careva drepturi.

Așadar, verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate în cererea de revizuire raportate la prevederile art. 449 Cod de procedură civilă, instanța de revizuire corect a conchis că temeiurile invocate nu sunt concludente și rezidă din interpretarea eronată a acestor prevederi legale, în situația în care înscrisurile prezentate în susținerea cererii de revizuire nu constituie circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei, care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului.

Or, înscrisurile prezentate nu au importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei, întrucât circumstanțele date diferă de prezentul litigiu, nu au nicio relevanță cu circumstanțele expuse în decizia supusă revizuirii.

Astfel, legiuitorul expres a prevăzut ca temei de revizuire pot fi invocate unele circumstanțe esențiale cauzei, dar cu condiția ca aceste circumstanțe existau până la momentul pronunțării hotărârii.

La caz, se reține că faptele și circumstanțele prezentate în calitate de temei pentru revizuire trebuiau să fi existat obiectiv până la data pronunțării deciziei, iar revizuentul să fi fost în imposibilitate de a le prezenta instanței, situație care în speță nu se atestă.

Respectiv, argumentul invocat de revizuent, nu se încadrează în temeiurile exhaustiv reglementate de legiuitor în vederea admiterii cererii de revizuire, motiv pentru care cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

De altfel, se impune a învedera că circumstanțele sau faptele prezentate ca temei pentru revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, deoarece nu orice fapte sau circumstanțe necunoscute anterior pot servi ca temei pentru revizuirea cauzei, ci numai acele circumstanțe sau fapte care duc la apariția modificarea sau încetarea raportului juridic dintre părțile aflate în litigiu și sunt determinate pentru soluționarea justă a cauzei.

Cererea de revizuire poate fi declarată doar în temeiurile expres prevăzute în art. 449 Cod de procedură civilă, or, lista este exhaustivă și nu poate fi completată. Declararea revizuirii pentru alte temeiuri decât cele prevăzute în această normă duce la respingerea cererii de revizuire ca inadmisibilă.

În speță, instanța de revizuire corect a reținut că Marcela Raiu nu a invocat nici un temei după cum statuează dispozițiile art. 449 Cod de procedură civilă, pentru a declara cerere de revizuire, dar a invocat despre unele fapte și circumstanțe care nu au nici o legătură între ele și nu au nici o relevanță la caz.

Situația de fapt impune de a remarca că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecătii în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice.

De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 Cod de procedură civilă.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate de Marcela Raiu se referă la dezacordul cu soluția pronunțată prin decizia a cărei revizuire se pretinde, și nu atestă prin prisma art. 449 Cod de procedură civilă, careva temeiuri legale de revizuire.

Astfel, la caz se va remarca că admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante.

Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res judicata (*ibid.*, § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*).

Prin urmare, raportând circumstanțele cauzei la cadru legal pertinent, instanța de revizuire întemeiat a concluzionat că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Marcela Raiu, reprezentată de avocatul Elina Jidobina.

Se menține încheierea din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală „Apă-Canal Strășeni” împotriva Marcelei Raiu cu privire la recuperarea prejudiciului material.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat